

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 27.06.1990, sp. zn. 9 Co 154/90, ECLI:CZ:NS:1990:9.CO.154.1990.1

Číslo: 50/1992

Právní věta: Pro zařazení zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie je rozhodující, jak je zaměstnání zařazeno podle právního předpisu platného v době vzniku nároku na dávku důchodového zabezpečení, pokud ovšem není výhodnější jeho zařazení podle předpisu platného v době výkonu zaměstnání žadatele o důchod. Vznikl-li nárok na důchod dříve, než bylo určité zaměstnání zařazeno do výhodnější pracovní kategorie, nelze již k tomu při vyměření dávkypřihlížet.

Soud: Nejvyšší soud ČR

Datum rozhodnutí: 27.06.1990

Spisová značka: 9 Co 154/90

Číslo rozhodnutí: 50

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Důchod, Sociální zabezpečení

Předpisy: 100/1988 Sb. § 14

§ 170

§ 18

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 50

Pro zařazení zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie je rozhodující, jak je zaměstnání zařazeno podle právního předpisu platného v době vzniku nároku na dávku důchodového zabezpečení, pokud ovšem není výhodnější jeho zařazení podle předpisu platného v době výkonu zaměstnání žadatele o důchod. Vznikl-li nárok na důchod dříve, než bylo určité zaměstnání zařazeno do výhodnější pracovní kategorie, nelze již k tomu při vyměření dávky přihlížet.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky z 27. 6. 1990, [9 Co 154/90](#))

Rozhodnutím bývalého Úřadu důchodového zabezpečení v Praze z 15. 9. 1989 bylo navrhovateli dodatečně zhodnoceno zaměstnání od 1. 8. 1960 do 19. 7. 1974 v celkovém rozsahu 13 roků 256 dní ve II. pracovní kategorii. Jeho žádost o zvýšení přiznaného starobního důchodu však byla zamítnuta s tím, že uvedená skutečnost je zcela bez vlivu na rozhodnutí z 1. 10. 1988, jímž byl jeho starobní důchod upraven na částku 1854 Kčs měsíčně, neboť podle zákona č. 101/1964 Sb., za jehož účinnosti

byl navrhovatel starobní důchod vyměřen, činila maximální výše starobního důchodu ze III. pracovní kategorie částku 1600 Kčs a na tuto částku byl jeho důchod omezen.

Opravný prostředek proti tomuto rozhodnutí, který navrhovatel žádal postoupit federálnímu ministerstvu práce a sociálních věcí a Úřadu důchodového zabezpečení, byl zaslán městskému soudu v Praze a poté navrhovatelem označen jako návrh na přezkoumání rozhodnutí Úřadu z 15. 9. 1989; navrhovatel v něm žádal výjimečně poskytnutí starobního důchodu jako pracujícím, který vykonával zaměstnání II. pracovní kategorie.

Městský soud v Praze opravnému prostředku navrhovatele nevyhověl a přezkoumávané rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení potvrdil. Při svém rozhodování vycházel z výpovědi navrhovatele jako účastníka řízení a z obsahu dávkového spisu navrhovatele. Zjistil, že navrhovatel byl starobní důchod přiznán od 1. 2. 1975 podle zákona č. 101/1965 Sb. ze III. pracovní kategorie. Podle ustanovení § 18 odst. 1 tohoto zákona činila nejvyšší výměra této dávky, nezískal-li občan 20 let zaměstnání v I. či II. pracovní kategorii, maximální částku 1600 Kčs měsíčně. Navrhovatel byl také starobní důchod v této maximální částce ze zaměstnání III. pracovní kategorie vyměřen. Vzhledem k tomu, že navrhovatel dodatečně prokázal v II. pracovní kategorii méně než 20 let zaměstnání, zůstal jeho nárok na starobní důchod ze III. pracovní kategorie nezměněn, a to ve výši, která po všech úpravách činí od 1. 10. 1988 částku 1854 Kčs měsíčně. Přezkoumávané rozhodnutí Úřadu důchodového zabezpečení bylo proto soudem prvního stupně jako věcně správné potvrzeno.

V odvolání proti usnesení soudu prvního stupně navrhovatel požadoval, aby mu byl výjimečně přiznán starobní důchod jako pracujícím, který vykonával zaměstnání II. pracovní kategorie. Uváděl, a že jeho případ je zcela výjimečný a navrhoval vyžádání znaleckého posudku vypracovaného za součinnosti lékaře psychiatra o psychické zátěži lidského organismu při práci výpravčího vlaků - vystřídače v nepřetržité turnusové službě ve dvanácti hodinových denních a nočních směnách při dojíždění na jednotlivé směny do vzdálených míst od trvalého bydliště. Dále žádal zhodnotit značné množství přesčasové práce odpracované před přiznáním starobního důchodu, která představuje další roky zaměstnání navíc.

Nejvyšší soud České republiky svým usnesením potvrdil uvedené usnesení soudu prvního stupně a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na úhradu nákladů odvolacího řízení.

Z odůvodnění:

V soudním řízení o věcech důchodového zabezpečení rozhoduje soud o zákonném nároku občana a rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení o tomto jeho nároku přezkoumává ze všech zákonných hledisek svědčících v jeho prospěch. Ve smyslu ustanovení § 14, § 18 a § 170 zákona č. 100/1988 Sb. (dříve podle obsahově shodných ustanovení § 12 a § 148 zákona č. 121/1975 Sb. a § 5 zákona č. 101/1964 Sb.) se zaměstnání pro účely důchodového zabezpečení zařazují do tří pracovních kategorií. Jako doba zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie se započítává doba výkonu zaměstnání uvedeného v příslušném seznamu zaměstnání zařazených do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení. Rozhodující je, jak je uvedené zaměstnání zařazeno podle předpisů platných v době vzniku nároku na dávku, pokud není výhodnější jeho zařazení podle předpisů platných v době výkonu zaměstnání.

Zaměstnání výpravčího je zařazeno do II. pracovní kategorie až v abecedním seznamu zaměstnání zařazených do I. a II. pracovní kategorie podle doplňků z roku 1985 (v seznamu z roku 1980 zařazeno nebylo), a to pod č. 142 kvalifikačního katalogu dělnických povolání v oboru působnosti ministerstva paliv a energetiky, pod poř. č. MPE 03 1401 - II., je-li vykonáváno v řízení dopravního provozu v technologické a vnitrozávodní dopravě. V projednávané věci však navrhovatel vznikl nárok na starobní důchod ještě před zařazením tohoto zaměstnání do výhodnější pracovní kategorie

a ani podle tvrzení samotného navrhovatele za uvedených podmínek zaměstnání výpravčího nevykonával v době, kdy mu bylo toto zaměstnání pro účely jeho starobního důchodu hodnoceno ve III. pracovní kategorii.

K žádosti navrhovatele o výjimečné posouzení jeho případu odvolací soud uvádí, že soud nemůže hodnotit výjimečné okolnosti, pro které může být respektování přísných zákonných hledisek v daném případě nepřiměřenou tvrdostí zákona. Toto oprávnění dává zákon o sociálním zabezpečení č. 100/1988 Sb. v ustanovení § 174 v navrhovatelově případě ministru práce a sociálních věcí České republiky.

Z těchto důvodů bylo věcně správné usnesení soudu prvního stupně odvolacím soudem potvrzeno podle ustanovení § 219 o. s. ř.

Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení, protože navrhovatel neměl v odvolacím řízení úspěch (§ 142 odst. 1 a § 224 odst. 1 o. s. ř. a § 125 odst. 3 zákona č. 100/1988 Sb.) a odpůrce nemá na jejich náhradu nárok ze zákona (§ 125 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb.).